

DIEÐÁHUS JAGI 2021 GIELDAVÁLGGAIN

Suopma juohkašuvvá gielddaide, main lea vuodđolága mielde iešstivren. Gielda sáhtá mearridit mánggain dan ássiid guoskevaš áššiin.

Gieldda alimus mearrideaddji orgána lea dan ássiid válljen gielldastivra. Gielldastivra lahtut válljejuvvojit gielldaválggain njealji jahkái hávállassii. Čuovvovaš gielldaválggat doaimmahuvvojit **sotnabeaivve 18.4.2021**.

Gielldaválggain sáhttet jienastit ja vuolgit evttohassan buot dievasahkásaččat Suomas ássán ja dihto eavttuiguin Suomas ássán eará riikkaid riikkavuložat.

Jienasteapmi lea Suomas eaktodáhtolaš.

Álánda eanagotti guovllus eai ordne gielldaválggaid jagi 2021.

Jienastanvuoigatvuohta – gii oažžu jienastit

Oaččot jienastit gielldaválggain, jus leat Suoma dahje muhtun Eurohpá uniovdnii gullevaš riikka, Islánda dahje Norgga riikkavuloš ja deavddát čuovvovaš gáibádusaid:

- deavddát maŋimustá válgabeaivve (18.4.2021) 18 jagi
- Dus lea ruovttugielda Suomas maŋimustá 26.2.2021

Jus leat muhtun eará riikka riikkavuloš, oaččot jienastit gielldaválggain, jus

- deavddát maŋimustá válgabeaivve (18.4.2021) 18 jagi
- dus leamašan ruovttugielda Suomas ovtatmano unnimustá guovtti jagi áigge ovdal 26.2.2021

Ruovttugielda mearrašuvvá ruovttugieldalága mielde. Dábálaččat ruovttugielda lea dat gielda, gos ásat.

Jagi 2021 gielldaválggain ruovttugielda mearrašuvvá dan mielde, mii gielddaid lea merkejuvvon ruovttugieldan álbmotdiehtovuogádahkii 26.2.2021 dmu 24.

Dárbbasettiin sáhtát dárkkistit ruovttugieldadieđu Digi- ja álbmotdiehtodoaimmahagas.

Gielldaválggain sáhtát jienastit dušše iežat ruovttugieldda evttohasa.

Almmuhus jienastanvuoigatvuođas sáddejuvvo buot jietnavuoigadahtton olbmuide

Digi- ja álbmotdiehtodoaimmahat doallá jietnavuoigatvuođaregistara, mas leat buohkaid jietnavuoigadahtton olbmuid dieđut. Jietnavuoigatvuođaregistarii ii dárbbáš sierra almmuhit.

Digi- ja álbmotdiehtodoaimmahat sádde manjimustá **25.3.2021** almmuhusa jietnavuoigatvuođas dahje almmuhuskoartta juohkehaš jietnavuoigadahtton olbmui, gean čujuhus lea dieđus. Oaččot almmuhuskoartta dušše elektrovnnalaš hámis, jus leat váldán atnui Digi- ja álbmotdiehtodoaimmahaga fállan elektrovnnalaš gulahallanbálvalusa dahjege Suomi.fi-dieđuid (lassidieđut čujuhusas www.suomi.fi/viestit). Jienastan almmuhusas leat rávvagat jienasteapmái, logahallan ássanbáikkát lahka lean ovdajienastanbáikkiin ja diehtu du jienastanvuoigatvuođas. Jienastanvuoigatvuođa almmuhusa it dárbbáš mielde jienastanbáikái, personduođaštus lea doarvái.

Válgagelbbolašvuohta – gii sáhtta leat evttohas

Leat válgagelbbolaš ja sáhtát álgit evttohassan ruovttugielddat gielдавálggain, jus deavddát čuovvovaš gáibádusaid:

- gieldda, gos áiggot álgit evttohassan, lea du ruovttugieldda
- dus lea jietnavuoigatvuohta muhtun Suoma gielddas
- it leat almmuhuvvon vádjitválddálážžan duopmostuolu mearrádusain.

Muhtun gielдалágas logahallon stáhta virgeolbmot ja gieldda njunuš virgeolbmot ja bargit eai goittotge leat válgagelbbolačča gielдавálggain.

Evttohasaid ásaheapmi gielдавálggaide

Gielдавálggain sáhttet ásahit evttohasaid

- registrerejuvvon bellodagat
- jietnavuoigadahtton olbmot, geat leat vuođđudan válljenovttastusa.

Bellodagat mearridit iežaset evttohasain njuolggadusaideaset mielde. Jus háliidat bellodaga evttohassan, galggat soahpat das bellodagain.

Válljenovttastusa vuođđudeapmái dárbbášuvvo vuolggasajis unnimustá logi jietnavuoigadahtton gieldda ássi. Ássiidlogus dáfus unna gielddain válljenovttastusa vuođđudeapmái reahkkájit dušše golbma dahje vihtta ássi.

Guovtti dahje eanet bellodagas lea vuoigatvuohta vuođđudit válgalihtu. Guovtti dahje eanet válljenovttastusas lea vuoigatvuohta vuođđudit oktasašlisttu.

Bellodagas, válgalihtus dahje oktasašlisttus ožžot leat gielddas evttohasat eanemustá beannot geardde dat mearri go áirasat válljejuvvojit. Gielddastivraide válljejuvvojit

ássiidlogu mielde unnimustá 13-79, áirasa, muhto gieldda sáhtá ieš mearridit stuorátge áirasiid mearis.

Guđege evttohasas lea iežas nummir. Evttohasain dahkko báhpára ala deaddiluvvon evttohaslisttuid kombinašuvdna, masa evttohasat merkejuvvojit nummirortnegis nummir 2 álggedettiin. Evttohasat leat juhkkovuvvon joavkkuide bellodagaid ja oktasašlisttuid mielde. Guđege evttohasas kombinašuvnna leat čuovvovaš dieđut: namma, evttohasnummir ja ámmát. Lassin evttohaslisttuid kombinašuvnna oidno

- mat bellodagat leat vuodđudan válgalihtu
- mat válljenovttastusat leat vuodđudan oktasašlisttu
- mat bellodagat eai gula válgalihtui
- geat evttohasat leat oktasašlisttu olggobealde lean evttohasat.

Evttohaslisttuid kombinašuvnna gárvvistuvvojit buot gielddain 18.3.2021. Gielddat kombinašuvdna lea oaidnimássii earret eará jienastanbáikkis ja vuoigatvuođaministeriija válgasiidduin (www.vaalit.fi). Jus jienastat ovddalgihtii eará báikkis go ruovttugielddastat, sáhtát bivdit válgavirgeolbmus iežat gielddat evttohaslisttuid kombinašuvnna.

Jienastanáiggit

Sáhtát jienastit juogo válgabeaivve sotnabeaivve 18.4.2021 dahje ovdal válgabeaivvi ovdajienasteami bokte. Sáhtát jienastit dušše oktii. Guktii jienasteamis lea ásahuvvon ránggáštus rihkuslágas.

Ovdajienasteapmi:

Ovdajienasteapmi álgá **gaskavahku 7.4.2021**.

Ovdajienasteapmi nohká olgoriikkain **lávvardaga 10.4.2021** ja Suomas **mannebergga 13.4.2021**. Muhtun ovdajienastanbáikkiin jienastanáigi lea oanehut.

Sáhtát jienastit ovddalgihtii man beare ovdajienastanbáikkis ruovtturiikkas dahje olgoriikkain. Ovdajienastanbáikkit leat

- ruovtturiikkas gielddaid mearridan ovdajienastanbáikkit, dávjá ovdamearkan gielddadoaimmahagat.
- mánggat Suoma ovddastagat olgoriikkain.
- lágádusat, dego buohcceviesut, sosiálfuolahusa doaibmaovttadagat ja ránggáštuslágádusat. Lágádusain sáhttet jienastit dušše doppe lean dahje daidda váldovuvvon olbmot.
- suomelaš dámppat, mat leat olgoriikkain ovdajienastanáigge. Dámppas sáhtá jienastit dušše dámppa bargoveahka, mátkkošteaddjit eai sáhte jienastit dámppas.

Jienasteapmi válgabeaivve:

Válgabeaivvi jienasteapmi lea **sotnabeaivvi 18.4.2021 diibmu 9–20**.

Sáhtát jienastit válgabeaivvi dušše dan jienastanbáikkis, mii lea merkejuvvon dutnje sáddejuvvon jienastanvuoigatvuođaalmuhussii.

Ruovttujienasteapmi:

Jus du nákca lihkadit dahje doaimmat lea rádjašuvvan dan veardde, ahte it beasa mearihis váttisvuodaid haga jienastanbáikái, sáhtát jienastit ruovttus ovdajienastanágge.

Ruovttujienasteapmái galgá almmuhit iežas mañimustá **mañnebárgga 6.4.2021** ovdal diibmu 16. Almmuheami dahkkojuvvo ruovttugieldda guovddášválgalávdegoddái, man oktavuodadieđuid gávnnat jietnavuoigatvuodaaalmmuhusas. Seammá dálloalvus ássán oapmahašdikšu sáhtá dihto eavttuin jienastit seamma háve.

Reivejienasteapmi:

Jus leat olles ovdajienasteami ágge ja válgabeaivve olgoriikkain, sáhtát jienastit olgoriikkain maiddá reivve bokte.

Vai sáhtát jienastit reivve bokte don galggat diñgot reivejienastanmateriála vuogitvuodaministeriija diñgonbálvalusas juoga čujuhussii olgoriikii. Diñgojumi sáhtá dahkat ovddimustá golbma mánotbaji ovdal válgabeaivvi. Jietnavuoigadahtton olbmon vástidat ieš das, ahte diñgot reivejienastanáššegirjjiid doarvái árrat nu, ahte dus lea áigi máhcahit reivejienasteami sáddenkonfaluhta gielddat guovddášválgalávdegoddái válgalágas ásahuvvon mearreáiggis.

Ná jienastat

Ovdajienasteapmi ja válgabeaivvi jienasteapmi dáhpáhuvá jienastanbáikkis. Sáhtát jienastit dušše beare ovttá evttohasa, gii lea merkejuvvon iežas gielddat evttohaslisttuid kombinašuvdnii.

1) Duodáš identitehtat válgavirgeolbmui dahje čájjet pássa, persovdnakoartta, vuodjinkoartta dahje man nu eará vástideaddji áššegirjji. Válgavirgeolmmoš addá dutnje jienastanlihpo.

2) Mana jienastančoskkas. Jienastančoskkas oažžu leat hávil dušše okta olmmoš.

3) Merke jienastanlihppui dan evttohasa nummira, gean jienastat. Oaččot jienastit dušše ovttá evttohasa. Merke evttohasa nummira jienastanlihpo siste lean jorbadassii. Ále daga jienastanlihppui maidege eará merkemiid. Máhco jienastanlihpo nu, ahte du merken nummir báhcá máhcastaga siskkobeallai iige oidno olggos.

4) Doalvvo jienastanlihpo mii lea máhcojuvvon gitta válgavirgeolbmui. Válgavirgeolmmoš steampalastá jienastanlihpo.

5a) Jos jienastat jienastanbeaivve, gahčat steampalastojuvvon jienastanlihpo válgaurdnii.

5b) Jos jienastat ovdajienasteamis, válgavirgeolmmoš addá válgakonfaluhta, masa bijat steampalastojuvvon jienastanlihpo.

Jos du nákca merket evttohasa nummira jienastanlihppui lea dovdomassii hedjonan, oaččot geavahit jienasteamis veahkkin du válljen veahkeheaddji dahje válgadoaimbi. Veahkeheaddji ii oaččo leat válggain evttohasan iige evttohasa lagašfuolki.

Veahkeheaddji lea geatnegas sealluhit válgáčiegusvuoda dahje doallat suollemassan jienasteami oktavuodas ožžon dieđuid.

Lassedieđut

- Lassedieđuid válggain addá gieldda guovddášválgalávdegoddi. Persovnnalaš jietnavuoigatvuoda guoskevaš gažaldagaide vástida Digi- ja álbmotdiehtodoaimmahat. Guktuid oktavuodadieđut leat jietnavuoigatvuodaalmmuhusas.
- Ovdajienastanbáikkiid čujhusat ja rabasáiggit, reivejienasteami dingoma rávvagat, dieđut evttohasain ja eará dieđut válggain gávdnojit vuoigatvuodaministeriija válgasiidduin čujhusas **www.vaalit.fi**.
- Dieđuid gielddaválggaid evttohasain gávnnat vuoigatvuodaministeriija válgasiidduin 18.3.2021 maŋŋá ja dieđuid ovdajienastanbáikkiin 1.2.2021 maŋŋá.

Digi- ja álbmotdiehtodoaimmahat 2.12.2020